

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘE ÎN FIECARE ZI.

ANULĂ XLVIII.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Sorisorii nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrămit.

N° 146.

Mercuri, 3 (15) Iuliu.

1885.

Nou abonament

la

„Gazeta Transilvaniei.“

Cu 1 Iuliu st. v. 1885 se începe un nou abonament, la care invităm pe toți onorații amici și sprijinitori ai foiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei luni 3 fl.
„ șese „ 6 „
„ unu anu 12 „

Pentru România și străinătate:

pe trei luni 10 franci
„ șese „ 20 „
„ unu anu 40 „

NB. Prețurile acestea le-amă fixat spre a ușura abonanților noștri din România plata abonamentului, fără a mai socoti agiulă.

Rugăm pe domni abonenți, ca să binevoiască a-și reînnoi de cu vreme abonamentul, ca să nu se întrerupă expedițiunea ziarului.

Domni ce se voru abona din nou să binevoiască a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Brașov, 2 (14) Iuliu 1885.

Abia s'au început negocierile între guvernele din Peșta și din Viena pentru înnoirea pactului austro-ungar și etă că Cehii se și prezintă cu-o pretensiune specială pe tărâmul economic. Ei ceru ca pe viitor să se potă bucura și Boemia de binefacerile băncii austro-ungare în mai mare măsură decât pân'acum, de exemplu cum se bucură și Ungaria.

Pretensiunea cehică a deșteptat mari îngrijiri între Maghiari, cari se tem, că decă se va institui și în Praga o direcțiune centrală a băncii austro-ungare va fi amenințat caracterul dualistic al ei și planurile federalistice voru câștiga o basă reală puternică.

S'au redicat din cauza acesta voci în presa maghiară, cari se opun pretensiunii cehice. Ca nisce omenii cu-o liniă de conduită bine definită politicii cehi, vedându apropierea lor amenințatori ai opozițiunii Ungariei, și gândit: De ce să ne creăm noi dificultăți, și dăm mai bine pretensiunii noastre o formulă, care se încapă în cadrul dualismului și se mulcomim deocamdată pe Maghiari. S'ajungem numai la scopu atunci nu importă sub ce formă vomu câștiga și noi influință asupra băncii austro-ungare.

Astfel au moderat Cehii pretensiunea de-a avea un institut central și o direcțiune a băncii austro-ungare în Praga și acum declară printr'unu organ de frunte al lor, că sunt mulțumiți și cu-o „filială centrală“ în Praga.

Așadar nu direcțiune centrală, ci filială centrală. Vice-governorul băncii din Peșta pôte liniștit, că nu va căpeta unu concurent în Praga, ci viitorul director al filialei va sta în rang îndrăgălat al lui. Forma dualistică a băncii e salvată, pentru că ea va ave numai o direcțiune centrală, ér filială centrală din Praga va fi supusă direcțiunii din Viena.

De acum Ungaria nu mai are nici unu temă. Dualismul va rămâne neamănat, numai cât partea austriacă a bancno-

telor va conține pe viitor și unu text în limba cehică, căci așa cere egala îndreptărire din Cislaitania.

Representanții noștri — dice „Politik“ mulcomind pe Unguri, — s'au pus pe basa dualismului și ceea ce voiesc ei nu este decât o mai mare independență politică și economică între marginile acestui dualismu.

Așa dice și ziarul polon „Przegłond“ că pe Unguri nu-i importă în ce mod se voru grupa părțile ce constituesc Cislaitania și încât ele își voru sci asigură egala lor îndreptărire numai modul alegerei delgrafiunilor să rămână intact.

„Nu tendințe naționale, ci în prima liniă interesele economice ale Boemiei ne conduc“ adaugă Cehii „și se înțelege de sine că de altă parte voim se asigurăm și interesele noastre specifice naționale și suntem datorii însemnătății și demnității poporului nostru de a cere să se respecte limba noastră pe bancnotelă, ce le va pune în circulațiune filiala centrală boema a băncii.“

Etă dér unu program de acțiune, care e menit a dovedi că și la vechia cetate a Pragei ducă mai multe drumuri.

Dualismul să trăiescă, căci federalismul este pe cea mai bună cale d'a se dezvoltă și înțări în Cislaitania! Deocamdată, ca să nu supere pe vecini, li s'au dat tuturor dorințelor de „independență mai mare politică și economică“ a națiunilor diferite din Cislaitania atributul de „autonomiste.“

Prin realizarea desiderielor autonomistice puterea de acțiune a guvernului se va întări și administrațiunea va deveni mai bună, dice „Przegłond.“

Bucure-se dér Ungurii, căci, vrându nevrându ei, tôte mergu strună!

Strămutarea juriului din Sibiu și presa săsescă.

„Siebenbürgisch-deutsches Tageblatt“, vorbind despre desființarea juriului, dice că oră cât de legală, după formă, ar fi ordinațiunea ministerială, totuși se dă libertății de presă o grea lovitură, dacă nu chiar mortală. Când s'a instituit juriul din Sibiu, ministrul de justiție și-a implinit o poruncă ce i-o impunea înțelepciunea politică, ba încă mai mult: o poruncă a dreptății față cu naționalitățile. Faptul că presa unei naționalități se predă grației séu disgrăției alteia, nu pôte decât să înăsprască până la extremă situațiunea din Ardelu. Părțile sudice ale Ardelului, care formau cercul juriului din Sibiu, sunt locuite aproape exclusiv de Germani și Români; ziarele ce apar aci sunt în propenderanță, germane și române, pe când în cercul Clușului apar în preponderanță ziare maghiare. Ce ar dice Maghiarii, când s'ar fi desființat juriul din Clușiu și presa de acolo s'ar fi dat în judecata juriului din Sibiu? Nu ne-am mira de loc, dacă ei și-ar vedé libertatea presei periclitată și pe judecătorii din Sibiu i-ar considera ca cuprinși de prejudeții naționale, deși Germanul are unu temperament mai liniștit și mai cumpetat, pe când Maghiarul e mai pasionat și mai accesibil de ferberile momentului și de rătacirile zilei.

Incredere în obiectivitatea juraților maghiari nu se pôte pune, când e vorba de a judeca ei o foia germană séu română; ba încă în cercurile poporului german și român se exprimă părerea, că judecătorii numiți, de naționalitate maghiară, așadar funcționari de stat unguri, cari sunt legați de guvern, ar judeca mai obiec-

tiv decât jurații de naționalitate maghiară luați din populațiunea Clușului. Judecătorii sunt juristi, cavalerismul le impune să se conducă de lege, pe când jurații, lipsiți de cunoștințe juridice, se conduc de simțeminte, de simpatia séu antipatia, de pasiune fanatică, și deci de sigură nu sunt judecători lipsiți de prejudeții. Mai bine tribunalele ordinare să ne judece, decât jurații din Clușiu. Convingerea acestora se formeză sub influința factorilor locali din Clușiu, sub domnia presei agitatore fanatice a acestui oraș, care crede că în contra naționalităților nemaghiare pôte scrie orice, mistifică nisuițele acestora, desfigură fapte, banuesce și clevețește persoane și chiar acum își exprimă cu reutate bucuria, că s'a desființat juriul din Sibiu. Aceste foi se exprimă tomai ca deputatul Blasius Orban, care aprins de ură contra Românilor și Sasilor, în interpelarea sa dela 4 Februaru propune desființarea juriului din Sibiu dicendu: „Dacă d. ministru ar face acesta, s'ar rupe dinții veninoși ai viperelor și agitațiunile „Gazetei“, „Telegrafului“, „Tribunei“, „Sieb. deutsch. Tageblatt“-ului și „Kronst. Zeitung“-ului s'ar înăbuși odată pentru totdeuna.“

Foia națională săsescă din Sibiu aduce ca exemplu de ațitare și insultă fără margini numai pe „Uestökös“ — lăsându la o parte pe celelalte — care în numărul séu dela 7 Februaru c. numesce pe jurații din Sibiu „tălhari“, „mișei și omeni de nimica“ ș. a., fiindcă au rămas credincioși misiunii lor, păstrânduși independența convingiunii. Oficiosul „Nemzet“ le impută crima, că juriul din Sibiu, în timp de 15 ani de când există, în 13 procese de presă intentate de procuratura statului numai de două ori au pronunțat „vinovat“, ca și cum exercitarea dreptății ar consta în condamnare, în orba primire a propunerii procuraturei. Aceeași foia spune că procuratura din Sibiu de arătări numai în 13 casuri a intentat procesul de presă. Dar acesta nu e dovadă de moderațiune, când se scie că aci grasază cumplit epidemia denunțărilor. Să se facă o comparațiune între limbajul foilor din Clușiu și al celorlalte, și se va vedea că pentru responsabilitatea presei în Ungaria sunt două măsuri. „Magyar Polgar“ Nr. 28 dela 5 Februaru 1876 a vătămat pe M. Sa în modul cel mai grobian, încât ministrul de interne din Viena s'a văcut silit a-lu pedepsi moralicesce, detragându-i debitul postal, deși nu se citea nici măcar un număr în Austria, ba nici în biuroul de presă nu se afla. Ministrul Tisza însă nu l'a dat în judecată.

Presă independentă nemaghiară a avut până acum o forțe grea situațiune, ea a fost spusă direct séu indirect persecuțiunilor. Aci stă și mai rău în urma desființării juriului din Sibiu — unu eflucă al nenorocitei politice de naționalități a lui Tisza. — Cum o va duce presa până la sfârșit, acesta va atârna și de publicul în al cărui serviciu stă această presă: chiar și statornicia, bărbăția, și fidelitatea convingerei acestui public se vor pune la probă; se va arăta dacă e conșci de aceea, că libertatea presei sale este totodată și libertatea sa, în care este atacată, și pe care presa i-o apără.

„Kronstädter Zeitung“, după ce arată cu exemple că această sabie cu două tăisuri pôte lovi și presa opozițională maghiară — care acum se bucură de măsura luată de ministru — dice, că această bucurie e isvorită din ura ce o nutresc Maghiarii față cu Români și cu Sasii, fiindcă acestia nu vréu să se facă Maghiari. E trist destul, dice numita foie, că în Ungaria n'a ajuns omul pe calea progresului acolo, ca să și pôte exprima părerile liber, ca în Anglia și America. Dar și mai trist e, că justiția nu e imparțială și conșciunțosă, și nu se măsoră cu aceeași măsură. Nici unui procuror nu i trăsnesce în minte să tragă înaintea barei justiției vr'o foie maghiară, când adresază cele mai grele insulte Românilor și Sasilor. Dar nici nu ceremă acesta, fiindcă prețim mult libertatea exprimării opiniunilor ne scimă apără în contra lor și n'avem trebuință de scutul procurorului. Dar îndată ce o foie nemaghiară exprimă ceva ce nu place rasei domitoare, procurorul e cu acușațiunea în mână, și jurații, cari intervin pentru libertatea exprimării opiniunilor, sunt timbrați ca tră-

Conspectul operațiilor

institului de credit și de economii „ALBINA“

în luna Iunie 1885.

Intrate:

Table with 2 columns: Item and Amount. Includes Numerar din 31 Maiu 1885, Depuneri, Cambii răscumpărate, etc.

Eșite:

Table with 2 columns: Item and Amount. Includes Depuneri, Cambii escomptate, Imprumuturi hipotecari, etc.

Sibiu, în 30 Iunie 1885.

I. G. Ioană, m. p. Director executiv. Iosif Lissai, m. p. Comptabil.

Publicațiune

Târgul de țără cel mai aprôpe a „St. Ilie“ în comuna B.-Lipova comitatul Timișorei se va ține în 26 Iulie a. c. st. nou.

Târgul de vite însă se va începe cu 2 zile mai înainte.

Lipova, în Iuliu 1885.

ANTISTEA COMUNALA.

Nr. 7631-1885.

Concursu.

Spre ocuparea unui postu vacantu de cancelistu la cãpitania orașenescã, împreunatu cu salariulu anualu de 450 fl. și indemnitate pentru locuința 100 fl. sã escrie prin acãsta concursu.

Petenții pentru acestu postu uu pe lângã documentarea sciințelor școlare, cunoșcerei celor 3 limbã ale țerei, destoiniciei în resortulu de conceptu, purtãrei lorũ morale, și cã nu au trecutũ etatea de 40 de ani — a-și așterne petițiunile astfelu instruate pãnã în 22 l.c. orele 5 p. m. subscrisul magistrat.

Brașovũ, 4 Iuliu 1885

Magistratulũ orașenescũ.

Cursulu la bursa de Viena

din 11 Iuliu st. n. 1885

Table of exchange rates for various currencies and commodities like gold, silver, and banknotes.

Cursulu pieței Brașovũ

din 10 Iuliu st. n. 1885.

Table of market prices for various goods like banknotes, silver, and flour.

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potũ cumpãra în tutunge-ria lui I. Gross.

Anunțãmũ acelorũ onorați cetitori, carĩ vorũ binevoi a se abonã la fõia nõstrã de aici încolo, cã avemũ încã în rezervã numerĩ dela începutulu anului 1885 prin urmare potũ sã aibã colecțiunea completã.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Mersulu trenurilor

pe linia Predealũ-Budapesta și pe linia Teiușũ-Aradũ-Budapesta a cãlei ferate orientale de statũ reg. nng.

Large table with multiple columns showing train schedules, departure times, and station names for various routes like Predeal-Budapest, Teiuș-Arad-Budapest, and Budapest-Arad-Teiuș.

Nota: Orele de noapte suntũ cele dintre liniile grõe.

Tipografia ALEXI, Brașovũ.